

Львів
Руська
1-2

Наше Лемко

РІК I.

Ч. 15

Львів, 1-го серпня 1934

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.

NASZ LEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

На допомогу Лемківщині!

Безпереривні дощі та зливи-хмароломи навістили цілу Лемківщину. Всі гірські ріки й потоки в українських горах на Лемківщині виступили зі своїх берегів, залили всі прибережні оселі та села! Переважаюча кількість людських осель зметена з лиця землі. Найстарші люди не тямлять такої загибелі. Вода поробила страшні спустошення, майже всі засіви знищені, безліч жертв в людях; вода забрала багато хат, несла худобу, господарські статки, дерево-клеци. Всі мости на лемківських ріках позривані, дороги попідмулювані, поля залиті потоками води — комунікація перервана. **ЛЕМКІВЩИНІ ГРОЗИТЬ НЕБЕЗПЕКА ГОЛОДУ ТА ПОШЕСНИХ НЕДУГ.** Скрізь мобілізують допомогові акції — бо шкоди величезні. Як все, так і тепер першим стануло до цієї акції **ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ з „НОВИМ ЧАСОМ“** на чолі. Залунав заклик: **Всі, як один — українці до помочи Лемківщині!** Кожний українець, кожна українка повинні засвідчити своє співчуття та нести негайно поміч відповідними датками жертвам страшної повені на Лемківщині. Зокрема звертаємося до братів українців на еміграції, щоби творили допомогові комітети та переводили збірки для допомоги потерпілим братам Лемкам в Старім Краю. **„РАТУЙТЕ НАШУ ДОРОГУ ЛЕМКІВЩИНУ“** кличемо! Брата-Лемки за Океаном — Ви дали вже доказ, що лежить Вам на серці добро нашої Лемківщини. Нам свіжі у пам'яті ті часи, як по світовій війні заможніший брат за океаном ратував знищеного війною брата в Ріднім Краю. Віримо в це й тепер, що Ваша пам'ять про долю рідного брата, який кличе до Вас — **ДОПОМОЖІТЬ НАМ — ЦІЛКОВИТО ЗНИЩЕНИМ** — переведіть збірки між Братами-Лемками за Океаном та присилайте хочби наидрібніші датки на допомогу Лемківщині на адресу адміністрації „Нового Часу“, Львів, Косцюшка 1/а, або „Нашого Лемка“, Львів, Руська 18. з допискою „Лемківщині“.

Всі українські газети в З'їд. Державах і Канаді просимо пердрукувати цей наш заклик.

Український посол в Канаді

Дня 19-го червня ц. р. під час виборів до союму в Саскачевані (Канада) на трьох кандидатів української народності вийшов послом др. Ю. Драган. Др. Драган дістав помітну більшість голосів, а виборці англійського походження солідарно його піддержали. Др. Драган кандидував з ліберальної партії. Округа Кельвінгстон, з якої вийшов, мала лише 25 до 30 проц. українського населення.

Українці мали вже своїх послів у провінціях Манітоба й Альберта в Канаді. В провінції Саскачевану др. Драган є першим українським послом.

20 ЛІТ НЕ БУДЕ ВІЙНИ!

Міністр закордонних справ Чехословаччини, др. Бенеш заявив, що 20 літ не буде війни, бо політичне положення в Європі поправляється. На думку Бенеша до скріплення миру причинилася Франція.

Гаркавенко — мистець світа й Європи!

Олександр Гаркавенко, українець добув недавно на змаганнях у Франкфурті над Майном (місто в Німеччині) першенство світа в тяжкоатлетичних змаганнях. Добув ім'я та славу першого європейського борця. На цілий світ залунало: **українець — перший мистець-змагун світа й Європи.**

Голосні на цілий світ перемоги українця викликали у світовій, зокрема в німецькій пресі радісні відгуки. Містять світлини й пишуть про славу нашого брата:

„Під теперішню пору немає у світі ніякого борця, що дорівнював би Гаркавенкові. У його особі пізнати, що це людина, яка духово стоїть на високому рівні. Гаркавенко-українець не п'є і не надуживає курення.

Він живе справжнім життям спортсмена. Є дуже скромний і незвичайно товариський. Найбільше любить мистецтво, літературу... Його товариші-противники знають його й коли мають з ним боротися, виходять з якоюсь пошаною на ринг. Він для всіх є найкращим товаришем, є великим борцем і ще більшим мистцем життя!“

З усіх слів перебиває велика пошана для нашого найбільшого змагуна! Коби Україна мала якнайбільше таких змагунів...

300 ПОЛІЦАЇВ в Березі Картузькій

Як сторожу в'язнів прислали вже майже 300 поліцаїв переважно з поліційної школи в Жирардові. Високе число поліцаїв пояснюють труднощами стерегти в'язнів під час лісних робіт та сподіваним зростом числа відокремлених.

В об'єднанні власних сил — до добра і краси

Такий напис є на прапорі Ревізійного Союзу Українських Кооперативів, що є верховним органом української кооперації. Наша кооперація поклала собі велике завдання: спільним зусиллям піднести та збудувати наше народне господарство таке, що поставить наш нарід під господарським і культурним оглядом нарівні з іншими народами Європи. Досі об'єднала наша кооперація поперх 400 тисяч членів, а в тім поперх 50 тисяч жінок. Кооперація кладе основи під будову рідного промислу. Через кооперацію збагачується наше українське село, бо гріш, який мав би пропадати в чужих руках, позістає в селі, дає працю своїм людям, за надвижку — зиск підносить господарство нашого селянина, бо набуває нові приряди, як ланцюхові борони, віялки, плуги, сівалки, ветеринарні приладдя — як трокар — сонда, а це все є за гріші селян — спільною власністю села. Кооператива веде до освіти, бо за признанням Надзірної Ради, вклад якої входять самі односельчане, має право набути для бідніших освітньо-господарські підручники, книжки, часописи, які вчать господаря використовувати кожний клаптик поля, ведуть його до поліпшення способів господарки та добробуту.

Однак не кожне село, як також не всі господарі розуміють як слід значіння кооперативів. Вони видають

гріші поза кооперативами, набувають товар у чужих, збувають свої рільні та домашні продукти не в кооперативі, і таким чином будують варстати праці, в яких працювати — нашим коштом збагачуватися будуть чужі, а не наші діти!

Велику роль відіграти може наша жінка, вона може тисячними способами причинитися до розбудови кооперативного життя. Українська жінка, перш за все в наших горах, українських Карпатах в багатьох разях завідує цілим майном, держить у своїх руках усі засоби матеріальних дібр, вона веде господарку, бо кілька-ж є таких родин, що їхні батьки є на заробітку поза різними кордонами, на еміграції? Від матері залежати буде, де

Пригадка

Просимо всіх, які залягають з передплатою — вислати негайно належності з попередніх місяців, найкраще по кінець цього року. Ми не маємо ані пресового фонду ані підмог, а удержуємо та вилаємо **„Нашого Лемка“** виключно з передплат. Тому, як лежить вам на серці добро вашої рідні, ваших дітей та нашої Лемківщини спішіть з передплатою! Зі слідуючим числом вишлемо всім пригадку на адресах, хто кілька залягає з передплатою по кінець цього року.

Адміністрація „Н. Л.“

під її дитина по товар, від її способу навчання, виховання тої дитини залежати буде в майбутньому. Якщо вивінує добра мати свою дитину в любові, пошані до всего, що своє, своєрідне — українське, тоді дитина не підє, ніколи не переступить чужих порогів, тільки все підє до своїх — по своє!

Жінка завідує в господарстві такими продуктами, як масло, сир, молоко, яйця, овочі, лісові гриби, вироби: полотно, сукно; вкінці живина: курята — когутики, та другий др'б, стайняна тварина: телята, поросята, крідики, бо мусить прийти час, що всі селянські добра будемо збувати та набувати тільки через наші українські кооперативні склади, крамниці, підприємства! Якщо хочемо стати живим народом, творчим, відповідальним за нашу власну долю, за краще майбутнє наших дітей — **мусимо перейти на плянову, згуртовану, всецілу господарку, скупчену в наших власних руках, оперту на наших власних силах та свідомості.** Українська жінка в горах стане твердо до цієї праці, вона вирішить побіду — тоді зможемо прогнати з наших хат цю темноту, яка коротає наш вік, позбутися того рака — тої колоди, яка розпосілася на здоровому, однак сонному ще тілі нашого рідного, українського багатства — промислу!

— вич

Чому ви ще досі не вислали передплати на другий піврік?

До Гамеріки

— Вей, та надже воятиш од самого свиту? Гамба тя не зболит? Цитьле, не тівки люди поїхали, а брезто засся повертали. Но, реку цить, — ойже но та йойга! Бо тя фрасойко пійме.

— Ванцейку, рибойко, не задавайже мі тівко жалю! Не лишайже ня небогу саму на суяту, поне вірок між общим народами. Хто пак діти буде годувати, приодівати, кой мя лишаш, сам си идеш з світ далекий?

— Веле, реку, дай покій, кет лем щистя и здоровля всіх людей и мене ся не пустит, поїду, призберам кус грейцаричат, випреме довг з загона, хижечку пібеме бляхом — и хоц му тяготом на грудьох залягало, сьмявся, не подавав по собі, як банує за хижечком, за дітисками, за худібком, што си шиткой лялюшів.

Ледви вгварив газдиню, бо біла біся вергла під залізія, кой сідав

на кулею, бо буде гірко банувати сама. А кой му стринин Михав шифкату прислав з ного боку, а нон інвалида з місті привюз напіря зо старостівства — лем дудніло, лем чкла з вікнах дзінчали, так гнала з Ваньом Рабадиновим куляя, лем дерева мигали, што раз дале и дале — до семирацького краю.

Ищи му ся раз гказала зашибками Нацейка, заплакани очі гтерат запаском, підношат до нього руки, так жалісні, як товди на стації в Вороблику, а пак заколомутилося всьой в голові.

Як кріз сон тямив, што го якиска обций, ци матрос вюв ді гори подрабині, пак набивало го на шитки штири сторони и нич лем вода — и небо. Де заздриш, сядикаль топінь — вир и вода, нав, ци и десятима повузняками гна би не дістав. Лем го дерло по собі, кишки жмикало, крутило; най біла би Наця не наобаряла-напекла капустяних пирогів и не гразила кушеченька піпрю и одробину бундзи ци плясканки — то вера! бив би

з голоду на віченьки одишов. Тівко што ся лем перегом заворожив, бо нон, нич му гамба не прияла, так го в собі під ямком млоїло и на грацяня ся збирало заєдно. Ажи забив який гнес ден.

Аж гин, зас гин, як став сухом ногом, кой зявся деси стринин Михав — и пізнав го зараз по носі, по стриковім, бо стерніцкий такий, як підкульок загорбачений, як зашли и як си ковтли по два пугарики палюнки, на якийса — што ся мало не розчез такий підлозі з трахтиєрни — така го жаліст зібрало, што бив би гплав море перешов, што лем го Михав гпросив — а за нич лем ся верну и верну, бо згину без Нацейки; мамуніком дав би ся понести, бо ищи гин в старім краю раз гварив Юрко зо Саду, што деси в горах барз банувала газдиня за мужом-газдом и пішла до мамунників, дала си кров спустити з мізенця, потерла ним папірчик, шмарила на воду и зараз їй газду по небі-воздухами, до хиж принесло.

— Подже, под Дзяне, бо так ся

В А Ж Н Е!

Подаємо до відома всім нашим передплатникам та читачам, що кожний, хто приєднає «НАШОМУ ЛЕМКОВІ» десять нових передплатників, як також кожний лемко на еміграції, який ревною й успішною працею причиниться до поширення українського лемківського часопису

«НАШ ЛЕМКО»

одержить пропам'ятну, артистично викінчену — мистецьку грамоту — признану Видавництвом «Українська Преса».

Грамота така, як відзначення, буде вписана в золоту книгу всіх ревних громадян, які трудилися над національним освітлюванням та несенням світла правди на Лемківщині.

—0—

Кожний наш передплатник дістає точні поради, вказівки та різні інформації. Непередплатникам не можемо відповісти; ставайте тому в ряди передплатників, будете діставати точно часопис та одержите всі поради (на бажання листовно). Ми ведемо стало переписку з нашими читачами-передплатниками.

Редакція «Нашого Лемка».

Лемківщина під водою

Велика повінь у Галичині — Лемківщині грозить голод

Внаслідок останніх дощів ріки Дунаєць, Попрад, Раба, Біла, Ропна, Вислок, Вислока, Сян і Дністер з допливами виступили з берегів. В ріках на Лемківщині вода піднеслася на 5 до 7 метрів і залила всі нижче положені поля, сіножати, села, а навіть частину деяких міст та заподіяла шкоди на сотки тисяч злотих. Мости на цілій Лемківщині і в краківському воєвідстві позривані. Багато сіл відтятих від світа.

В багатьох місцевостях вода перевертала телеграфічні стовпи і навіть телефонічна комунікація перервана. Залізничні шляхи в багатьох місцях теж підмила вода. Деякі поїзди задержано в дорозі, а багато поїздів приїхало у вівторок 17. липня цр. з великим опізненням. У Закопанім стоять два поїзди, які не можуть виїхати. В Новім Санчі вода перервала у двох місцях залізничний шлях і комунікація з Новим Санчем перервана. Поїзди з Кракова до Львова доїжджають тільки до стації Бядоліни.

Вода у Вислоку піднеслася на 7 метрів і загрожує затопленням Ряшева. Поїзди на шляху Ясло-Ряшів припинені. Населення з багатьох сіл і містечок виселено. Влада zorganizувала спеціальні рятуноківі відділи, які враз з військом рятують населення. Каламутні хви-

лі рік і річок та потоків несуть групи людей, худоби, хати і предмети хатньої обстанови.

На Дністрі вода опадає. Львівський воєвода Беліна-Празмовські доручив обчислити заподіяні шкоди на полях і сіножатах.

Жертви в людях

В новосандецькому повіті повінь спричинила жертви в людях. В Н. Санчі є 26 жертв, у Марцінковичах — 3 та кілька осіб втонуло в Язовську, Щавниці та інших околичних місцевостях.

Велику руїну спричинили безупинні дощі й повінь у Закопанім та околиці.

До Берези!

До концентраційного табору в Березі Картузській на болотистім Поліссю вже вивезено з кількох міст Польщі чимало осіб. Зі Львова відійшло вже 2 транспорти. В обох є українці. Зпоміж вивезених в першому транспорті 24 осіб 14 є, зі Сокальщини, 1 з Бобреччини. Поіменного спису вивезених ще не подано до публичного відома. З Варшави вивезено кільканадцятьох поляків і 3 українців, що походять з Лемківщини з горлицького повіта, а то: д-ра Гижу, Степана Шевчука і Ярослава Зеленого.

—0—

Казарми, де живуть в'язні, лежать 400 м. від Берези Карт. **Навколо Берези тягнуться державні ліси, дуже небезпечні, бо можна там втопитися.**

од тепер звати будеш. Шиткой перейде; виспишся, передзіргнеш на ся нове кабатя, боканчі, підемо пак заран до баса, то тя до штріткар приставит. Кой тя Памбіг дав. не будеш в брощу лежати, лем зо мною до біка станеш.

Нич не знав, юж тепер Дзян, кой з басом Майк вгварявся. Лем дочув штоска — мистер гим дзяб — зашла го мист о старім краю, бо показав Майк на нього руком. — Дзяб, то пивні дзьобаги; вей, кой так, та чем? Буде дзьобав! А мистер, він ищи некий не мистер, як нан, што виїхав до краю и повну пайташку дулярів навюз. Кой бивси лем покус чіншував, досправди ани він, ани його бейба, ани бойс не бідував би до гробової дошки; але шитко пірвав фрас, як на судний ден Шмуликову Ройзу — бо за дуляри наміняв марок, а марки-миліони гнали з низ и ходзи мистер, а возит, як и Гловач жидам и лясім дирва и лати. А повідав му Янтко з берега — оле, гов куме, босте не зайц, ищи-сте біду не перескочили — а до

крилося ся пхасте!

И став од тогодне Дзян, оба з Майком до домпра, лем си динерку до гозів припне и цюв-цю за сторону заложит, (бо навичку привюз зо старого краю до баги з чумова, або прасівчиска огидного-дзмакати!) и шуфлюват, як мурячиско чорне брилля-угля.

Біда на ліси пішла, бо мат роботу, бо би свербіла тверда жменя, койби їй спічнув, дав фольгу. Майк ся о кельчик не намагав, мат свій гавс, його бойс веде одробинку штору, а Мери-газдиня пере заслахи, латат цілий плейз и цюлат таляр до таляра и несе до купочки, до офісу.

Нераз вертавси Дзян під гейзом, бо си телепки радили майнери, што ся го якиска кальвинка яла и ся за його тримат, при місячку шов з роботи, співавши на деяку нуту — В Гамерице, в сальоне, піють винко братове, А в старім краю, при обичаю, женя з дзенями барз бідує. Пізно лігат, рано гстає — бойси годує. Але він не приїде, бо вода глубока и дорога далека —

опискала не Гамерика!

Ищи рік не вибив, а дорогу одтирвав, кельчик сплатив Майкови и до хиж центи шле, бо на гсвой треба, Нацька з бойсами, а красуля теличку гродила, треба присадити и за ментрику и на кстини, за вицьонг, бо ей лишав не саму. Третього бойса му гродила Нацька.

Бавхнувся раз між камратами, гдарив пястуком в груди, што кой лем призберат на другу четвертинку, на хижу таку, што и гадукає з місті ей немає — то гуцвот буде тот, хто го засвідчит в Гамериці. Ба, ци наши гори планнійши, надже ся заходити без своей газдині — а ти мой, Мотю — з твоім пелехатом Ройзом, вара зо села, димай, як гчешній ден! Бо, як єм Рабадик и Ваньо хщений, такий си бізнес виряджу, што ріжни кальвине опцияше, гільтаї погнуряються по шкаборках. Не діждання того, скаранська година, койби лем дахто по мої дутки очи вицююривав...бо не так живут люди в семирацкім краю...

Юліян з Бескидів.

Перша лемківська читанка

містить вірш В. Гливи п. з. „Лемківщина“ — на другій стороні прозору карту де живуть Лемки, далі ще короткий опис Лемківщини, што ми лемки за одні, кілько є всіх лемків, про велику лемківську еміграцію в Америці з гарним образом „майнер при роботі“ — оповідання „Не знати за що“ 10 тверджень про Талергоф, лемківську співанку, про лемківську культуру, до чого лемкам в горах треба братися, оповідання „Старий Сидір“, короткий огляд кооператив на Лемківщині, вірш до просвіти! — творім власну інтелігенцію на Лемківщині, до яких шкіл треба йти вчитися ремесла і господарки—свідома лемківська молодь — кількість діяльних читалень „Просвіти“ на Лемківщині, — як будувати добру і здорову хату, (з пляном), чого не вільно коморникові грабити, що садити на грядках, управа лук і сіножатей, лікарські та ветеринарні поради, лісова господарка, багато веселого та смішного. Ця книжка вийшла накладом І. Тиктора, ціна за один примірник для передплатників „Нашого Лемка“ тільки 30 гр. для всіх прочих 60 гр. Наклад не великий, варто мати у своїй бібліотеці цю вартісну книжечку.

Редакція „Нашого Лемка“.

Що пише „Наш Прапор“ про першу лемківську книжочку

„Перша Лемківська Читанка“. Бібліотека „Нашого Лемка“ ч. 1. Львів, 1934. Накладом Івана Тиктора. Сторін 64. Ціна 60 сот. Обгортка роботи Е. Козака.

Невеличка, але чепурно видана, ілюстрована книжочка, а разом мала енциклопедія — катехізм для лемків і про лемків. Зачинається від географічного опису Лемківщини — цеї найдаліше висуненої в чужинецьке море західної окраїни наших земель — відтак у популярних статях і балачках говором відзеркалює нам чітко лемківський побут, історію, культуру, мову, мистецтво, вдачу, характер і світогляд лемка. Присвячує кілька сторінок лемківській еміграції за морем, болючому питанню Талергофу, а разом з тим й акауальній ще так сьогодні на Лемківщині проблемі москвофільства. „Читанка“ має багатий відділ господарсько-інформаційних порад, — сільсько-господарських, правних, будівельних, лікарських, ветеринарних і т. д. Зміст „Читанки“ урізноманітнюють раз-у-раз легкі оповідання, віршики та кутки гумору. Назагал книжочка жива, цікава, повинна знайти в кожній лемківській хаті.

Геть з баламутою!

Всі знаємо, що тепер біда та що дуже тяжко жити на світі. Одначе причиною цього невідрадного положення є подекуди ми самі.

Різні колотнечі в селі, сварні, національна несвідомість і темнота, партійна нетерпимість зробили нас рабами своєї долі та погноєм інших народів; цілими століттями держать нас оподаль національної спільноти нашого народу та нашої відродженої Нації.

Аж сором сказати комусь, що майже шістьдесят мільйоновий народ не спромігся ще на будову власної держави. Це для чужинця неімовірна річ, одначе таки вона правдива, ця подія в історії людства.

Найвищий час уже нам прозріти, скинути з себе ярмо облуди й дивитися на світ здоровими очима людини двадцятого століття. Бо, як намагаються керинники валити все, що після їхнього сліпо-старечого світогляду видається некорисним, баламучені такими, що зітхають ще досі й мріють в своїх пустих головах про „царя і матушку“ — вони як духові каліки ще визирають його, хоч даремні їхні зусилля, бо історія змете їх з лиця землі, як „чума“, бо історія не терпить ніколи жадних „вибриків“. Вона тяжко і стрешно мстить на таких, що її збезчестили.

Ми є наочними свідками, бачимо до чого ці москвофіли довели Народний Дім у Львові, в Сяноці, як валять кооперації, а що ще діється в темряві?... коли на денному світлі такі „героїчні“ подвиги! Хоч ховаються під покришку ідейности, свою облуду накривають плащом взнеслости, замкнути намагаються всім очі, одначе зараз на щастя виявляється, хто вони ті ідейники та чиї діти.

Звідси виринає конечна потреба здвоєної праці, до якої повинні приложити чисті руки всі, а зокрема ці, на яких тяжать гріхи їхніх попередників, що занедбували віками виховувати належно релігійно та національно наших братів в українських горах.

На згарищах руїницько-москвофільської роботи — виростуть нові освітньо-економічні установи, бо село мусить перейти на здоровий національний шлях; історія наказує завернути з блудної дороги.

Перед нами рання зоря нашого вивіщення...

Немає кращого ані рівного собі другого діточого часопису, яким є „ДЗВІНОЧОК“.

Адреса: „Дзвіночок“, Львів, Руська 18. — Річна передплата тільки 2 зл.

Українське військо в Канаді

Українська Січова Організація в Канаді ввійшла в порозуміння з Командою Канадійської Армії у Вінніпегу й організує першу українську сотню карабінерів (стрільців). Українські стрільці матимуть усі права й обов'язки на рівні з канадійською міліцією. Вони будуть вишколюватись поступово в відділах: піхотнім, скорострільним, сигналізаційним та інших. Здобіші переїдуть на курси старшин. Якщо число українських стрільців значно зросте — придумують для них окремі строї. Вправи відбуватимуться раз у тиждень у військових казармах під проводом інструктора-українця Ст. Білінського.

Сьогорічні жнива.

Чекали на тебе всюди
З тугою і серця болем,
Аж ту сум наляг на людей,
Бо вода пливе їх полем...

Нема вже чого з серпами
Й співом в поле виходити,
Бо що не сплило водами
Вспіло мулом замулити...

Поле сумне, як кладбище,
Далеко десь ворон краче,
Вітер лиш вис і свище
А гайда стоїть і плаче...

Ст. Вархолян.

Кінець У.С.О. і О.Ж.П.П.

Міністерство внутрішніх справ розв'язало дві політичні партії: У.С.О. („Українське Селянське Об'єднання“) і О.Ж.П.П. („Огульну Жидовську Партію Праці“) та припинило їхні часописи, а це „Працю“ й „Унзер Берг“. У зв'язку з тим переведено численні ревізії та арештовано кількадесять осіб.

Щодо УСО треба сказати, що воно не було ні українською, ні селянською партією, а тільки жидівсько-комуністичною. Воно ширило політичну деморалізацію серед несвідомих людей та виступало проти всього, що українське. А кілько було та є ще тепер наших загонистих „політикарів“, які дерлися за жидівською „Працею“. Чи це не ганьба, щоби дати себе засліпити таким хуліганам, які ширили безбожництво, нищили всяку родинну зв'язь — наказували підносити руку на свою матір; за юдин гріш топили село на дні різної гнилі — мовляв — немає Бога — немає гріху! А це все робили за большевицькі гроші!!

МІСЦЕ ДЛЯ 1.500 ІНТЕРНОВАНИХ

Католицька „Польонія“ пише, що місце відокремлення в Березі Картузькій може помістити 1.500 осіб.

3 нашого промислу

(Надіслана стаття)

Кожному, хто курить, а й тому, що не курить, доводилося нераз стрічатися з паперцями до курення і тутками „Калина“, бо вони поширені вже на цілій майже полосі українських земель в Польщі. Та не дуже багато таких, що знають дещо більше про цю „Калину“,

певно не гірша від інших чужих виробів, як „Аїда“, „Солялі“, „Альтесси“, що ними залите було наше село.

Перші леди були щасливо проломані і „Калина“ побідним походом увійшла до наших сіл, а згодом і до міст, та нині на нашій Поліссі, Поділлі майже нема інших

Будинок фабрики паперців і туток „Калина“, кооп. „Будучність“ в Тернополі.

а вже зовсім мало їх на нашій Лемківщині, бо й паперці ці ще мало там розходяться. Тому хочемо подати кілька відомостей про цей товар та хто його виробляє.

Паперці і тутки „Калина“ виробляються в одинокій українській фабриці того рода, що є власністю кооперативи „Будучність“ в Тернополі. Кооператива ця і є фабрика існує ще зперед війни, бо заснована в 1910 р. Але до війни виробити тої фабрики були мало знані, бо наші люди привикли до чужих паперців „Le griffon“, „Abadie“ та ніяк не вірили, що й наш виріб не менше добрий і тих паперців мало уживали.

Те саме було і по війні, коли в 1925 р. знищена фабрика відновила свою діяльність і пустила на ринок паперці і тутки під назвою „Калина“. І тоді не стрінулися ці виробити з повним довірям нашого загалу, але маючи налаштований сяк так збут через наші кооперативи легше було боротися з тим упередженням. Правда і в кооперативах не йшла справа легко, бо і деякі кооператори не хотіли нічого чути про товар нашого виробу. Та з признанням ствердити треба, що знайшлися в деяких повітових центрах директори—фанатики, що поставили собі завдання, поширювати тільки свої виробити, що іншого товару на складі не тримали, на си у втискали „Калину“ до сільських кооперативів, доки не переконали курців, що вона, коли не краща, то

паперців, тільки „Калина“, їх курять не тільки українці, але й поляки та жида, бо переконалися, що вони якістю кращі від інших. Загрожені чужі фабрики випустили паперці з українськими написами на книжочках, але це не багато їм помогло. Може й вдалося тим збаламутити деякого українського курця, що бажав паперців рідного промислу, але не надовго, бо він переконавшись про підступ, тим більше вперто на будуче домагався всюди і курить тільки „Калину“.

Завдяки свідомій впертості українських курців, фабрика кооперативи „Будучність“ розвивається з року на рік щораз краще. Коли в 1925 р. зайнятих було в ній 5 людей і то з довгими перервами в праці, нині через цілий рік без перерви працює тут 70 людей, находячи для себе варстат праці і хліб для своєї рідні.

Коли в 1925 р. перероблено пів вагона бібулки, то в 1933 р. кількість переробленої бібулки виносила 14 вагонів.

Торги, що в 1925 р. виносили 23.292 зл., дійшли в 1933 р. до суми—986.924 зл.

З придбаних фондів ощадною господаркою побудувала кооператива „Будучність“ в 1933 р. новий, величавий фабричний дім, що не має рівного собі між українськими будівлями, а певно і чужих небагато може з ним рівнятися. Занятий тут український робітник не тратить марно свого здоров'я в

темних, брудних закамарках, але працюючи в повних світла і воздуху робітнях, в ріднім оточенні, відчуває радість праці.

Та кооператива не є капіталістичною установою, що обчислена на зиск і дбає тільки про себе.

За 8 літ свого розвитку виплатила з зисків не одну десятку тисяч зл. на піддержку наших культурних і гуманітарних установ (Рідна Школа, Просвіта, Захоронки, Інваліди).

Та не один ще такий дім можна би вибудувати, не одну ще тисячку віддати на народні цілі, не одному ще десяткові українських безробітних дати працю і хліб, якщо всі українські курці уживали би тільки паперців і туток „Калина“. Коли так буде, фабрика побільшить продуктивність в шестеро або і більше. Нині опановані в значній кількості виробами нашої фабрики Поділля і Карпатське Підгір'я, та дещо слабше середуца Галичина. А деж Волинь, Полісся, Холмщина та українська територія Західної Галичини? Де наша Лемківщина?

Дотеперішній розвиток завдячує фабрика свідомості нашого загалу, на ній опирає свої надії на будуче. Обов'язком кожного громадянина доложити старань до того, щоби кооператива своїми виробами опанувала, як найскорше і найповніше цілий наш ринок, бо тим не тільки скріпимо саму установу, але й дамо варстат праці українському робітникові, піддержку для культурних змагань та збільшимо силу українського народу.

ВЖЕ ЧАС.

Час вже Лемки, нам вставати,
Скоро й день, бо вже зоріє...
Годі довше спочивати,
И Сонце скоро нас огріє!..
Вже час ліпшу долю кутти,
З книжок знання добувати,
Бо вже й голос Правди чути...
А Правду нам треба слухати!
Книжка каже: Браття! Годі,
По старому газдувати,
Цілий світ є в повнім ході,
Чомуж нам ще блукати?
Чиж для нас сонце не гріє,
Щоб ми були темняками?
З насся хитрий сусід сміє,
Про нас світ пише й знає,
В нас Історія також славна,
Наша пісня серце крає —
Ми українці з давен-давна!
До Просвіти і Науки,
Горнімося Лемки щиро,
Возьмем своє в свої руки,
Не будемо чужим жиром!..
І пропаде тьма-недоля,
Згине наша нужда,
И наші ліси, луги, поля,
Привитають Сонце-вожда...
Степан Вархоляк.

Старостинський наказ. Сяніцьке староство приказало читальні „Просвіти“ в Межиброддю змінити домівку, мотивуючи свій наказ тим, що господар дому, де містилася домівка читальні, був караний за переховування зброї.

Невдале свято „руської культури“. Недавно хотіли „руські“ із Сянока відсвяткувати свято „руської культури“ в селі Гічві, ліського повіту, а користаючи з того, що адміністратор парохії був не присутній, казали собі дати ключі від церкви. Мимо натиску різного рода „впливових“ осіб, вийт відмовився дати їм ключі від церкви тай „руські“ відіхали з нічим.

Також „Український Комуніст“. Суд присяглих засудив 2-го червня за комуністичну агітацію поміж населенням Лщини жидка Дофа, що прираховував себе до комуністичної партії західної України, на шість літ тюрми.

В Сяноку засудив суд греко-католического священика о. Євгена Усько-го з Яселка на кару 500 зл. або 2 тижні арешту за те, що в дні 3 мая ц. р. заборонив шкільним дітям співати в церкві: „Боже, щось Польскен“.

Коло Стрижова на шляху Варшава—Закопане вискочив з рейок поспішний поїзд ч. 501 і виїхав на поле. 3 особи важче ранені.

В Прислоні пов. Горлиці вихрестилася жидівка. Залюбилася в однім парубку, прийняла хрещення в греко-кат. обряді й вийшла заміж за свого любовника.

Зловили бандитів

Від якогось часу невідомі бандити нападали на Лемківщині, а передовсім в Сяніччині, на наших селян і грабили, що під руки попало. Оноді поранили вони знову Василя Семтика, господаря з Вислочка, на ґрунті Полян Суровичних. Поліція зробила облаву і придибала И. Гермака з Гузелі, Д. Копанянка з Постолова і И. Бучковського з Волі. (пов. Ліско). Найдено револьвери і знаряддя їхнього „ремесла“, як витрихи ключі, сверли і т. ін. Крім того мали вони при собі більшу кількість готівки. Бандити признались, що між іншим обікрали церкви в Пільній, Полянах Суровичних і Даровій та костел в Дудинцях. Вістка про ув'язнення бандитів миттю рознеслась по цілій Сяніччині і люди з полекшою відітхнули.

Поради

Вп. Побережник пише, що його ріля тягне попри ріку. В да підмлює його поле. Скорше того не було, одначе, як жиди побудували г-ть, обернулася вода під господарські поля, зриває бе еги, нищить засіви. Крім того жид заборонює збирати „нанесене“ — дерево, пісок, каміння. Як боронитися?

Відповідь: За шкоди, які робить вода через побудування гати, відпов дає власник млина, в тім випадку жид. Він обов'язаний поробити запери під господарськими берегами, перевести це своїм коштом і накладом. Пошкодовані мають право доходити своїх кривд судовою дорогою. Як не хоче такий погодитися добровільно, повинні пошкодовані забезпечити свої береги на кошт власника гати, які будуть їм звернені після судової комісії.

Жид може заборонити збирати „намулене“ на своїй половині ріки, від свого берега; а все, що нанесе вода на другу половину ріки поріччя, стає власністю того, причийому полі наводиться.

Вп. Андрій Хомко: Штучну вошину та пасічничі приряди набутти можна в українській пасічничій кооперативі „Рій“, Львів, Бляхарська.

Вп. Передплатникам „Нашого Лемка“, в Бересті п. Грибів доносимо, що ми посилаємо точно кожне число на подані адреси. Неодержані числа від 5. посилаємо під опаскою; зокрема вносимо скаргу до Дир. П. і Т. в Кракові; чей прийде кінець тій подлій роботі, (конкуренції), якою якісь негідні сотворіння заставляють нам дорогу до сонця!

Вп. Василь Малиш питає, як старатися о дозвіл на будову млина на ріці. Хто дає таке позволення?

Відповідаємо: Водний млин може ставити кожний господав. Одначе, як є вже в селі один водний млин і власник того млина має водне право, цебго може заборонити ставити другий млин в сусідстві, бо він має „концесію“. Згадуєте, що ваш млин буде віддалений шість кілометрів від другого, в такому разі найкраще піти до староства, перевірити, хто є в вашому селі в посіданні водного права, чи може такий власник вносити спротив; а обов'язком відповідного урядовця-геофрента в старостві буде пояснити вам точно про належний спосіб використання водного права. Дозвіл на будову млина видає староство, там також треба писати прохання. Найкраще бу-

де зголоситися на переслухання (авдієнцію) до самого староства між 10—12 год. в кімнаті прийнять. При допоміж водної сили можна багато улекшити собі різні господарські роботи, не тільки молоти зерно, але також товчи олій, сукно, робити гонти, різати „дранички“ — варто над цим подумати.

Вп. Степан Барник питає про фахові господарчі школи, бо хоче там дати сина вчитися господарства.

Відповідь: Про всі такі корисні та потрібні нашим селянським синам школи пише перша лемківська читанка ст. 32—33. Набути її можна в Адміністрації „Нашого Лемка“ Львів, Руська 18.

Осушення ґрунтів

(Докінчення).

Великі простори нашої землі в українських горах лежать неужитками-мокляками. Поміж цими мокляками лежать наші землі, покавалковані, розділені у вузькі грядки, порозкидані на всі часті світа, на яких не знати, як обернути плугом.

Кожна п'ядь землі, кожна межа, кожна „невиділена частка“ стає предметом завзятих спорів, причиною ворогувань, які кінчаються звичайно процесами, що пожирають нераз і цілий маєток, якщо не кінчається такий спір о межу кривавою розправою, не тільки між сусідами, але також між найближчою рднею. Як народня приповідка каже „чуже бачимо під лісом, а своє не довиджуємо під носом“ — так і з нашими рілями. За охрушину землі-меж „гайда до гадука-та!“, а взятися до праці, придбати більше видайної ниви — як повідає Федь Триндик „щось не тее“.

Одним з корисних способів придбання орної рілі є осушення ґрунтів. Воно відбувається різними способами, залежно від причини замокнення. Найпростішим способом відводнення поля є осушення отвертими ровами. Той спосіб є добрий на найгірших кусках землі, є дешевий, але забирає багато місця, часто треба рови поправляти, чистити, а в додатку зимовою порою стіни рова замерзають і не відводять води з ґрунту.

Кращі знов є криті рови, які копється так як звичайні — відкриті, але на спід рова кидається легко пропустний матеріал, як каміння, шутер, буркачі та його засипується. Одначе такі проводи замулюються скоро і тому такий спосіб осушування не є корисний на довшу мету.

Найкращим способом є дренавання. На полі копається рови так,

щоб мали відповідний, належний спад до природного впливу до ріки, потоку — рова. Сіткою таких ровів вкривається грунт. На дні ровів кладеться короткі, глиняні, добре випалювані рурки, які будуть творити неперервний провід води. Як робити самому такі рурки, напишемо. По уложенні рурок, рови засипається. Дрени є отже підземні каналики, які стягають надмір води та відводять до природного стоку.

Безперечно, що цей спосіб осушування ґрунтів є найдорожчий, але згуртована кооперативна праця чудес доказує. Господарка на полях, де переведено дренажне відводнення, є певніша не тільки в мокрих роках, але і за посухи.

Через круження води в рурках всередині землі, дістається воздух, який є конечно потрібний для росту та життя рослини. Рівномірно з тим є тепло. В землі скорше наступають переміни матерії, розмножуються бактерії; одним словом скорше йде робота для приготування поживи рослинам.

На весні, дренажне поле стає скорше придатним до управи. Дуже корисне також це, що на дренажних полях рідко бачимо замерзання збіжжя, бо на тих полях розвиваються скорше та буйніше рослини, ставлять легше опір морозам, вітрам; стають відпорними на іржу, снітій. Також земні вартости поживи фосфор, азот, сірка, поташ і т. д. ділають краще на таких полі. І помічні, штучні погної, які не виказували передтим майже жадних наслідків (тому дивується не один, що нічо не вартують суперфосфати, томасина, каїніт), оплачуються знаменито по дренажній.

Здренажне поле стає пухке, сипке, не вимагає численних борознів, ні нас пів, на чім користується око до одної шестої поверхні поля. Страта ця при шістьох моргах дає один морг орного поля! І на висіві зерна заощадиться, бо не треба так густо сіяти, як на мокрих полях, так, що дренажне поле прибільшить плоди, виплатить кошта, які видано на переведення того відводнення.

Куріть

тільки українські

паперці і тутки

„КАЛИНА“

Жадайте всюди

З життя Лемківщини

Буківщина будиться

В парі з другими лемківськими селами дрімала ціла буківська округа в сні москвофільської баламути. Хоч проявляло деяке село охоту до життя—починало будитися під національним оглядом, були це рідкі випадки, пробудилося, щоби застати ще в глибший сон. Таке було до недавня. Одначе, як золоті лучі сонця заходили під солом'яну, лемківську стріху, здорове, українське друковане слово почало свою роботу. І так завдяки українській пресі пробудилося село Воля сенькова, Карликів, Репедь, Щавне, Токарня. У Волі сеньковій заснована читальня „Просвіти“ єднотить мало що не ціле село, усіми силами намагається скинути ці віковічні окупи, якими „штудерно“ омотували різні пройди-світи, щоби легше було пити соки зі здорового тіла. Молодь гуртується в аматорським кружку, задумує ставити свій власний читальняний дім. Село бачить, що його краще в спільній праці, в просвіті. Щастя Боже—не відставайте чесні Воляне, засівайте здорові зерна—здоровезні мати будете врожаї.

Петро зпід Яру.

Ой не добре так буде

Хоч як вихвалене село Синів коло Риманова, одначе не на добрій воно дорозі. Вправді дає час до часу вистави, пописується молодь в амат. кружку, великі здібности виявляє, мине такий вечір, вертє все до старого.

Кожний знає, що книжка веде до світла, наука збагачує людину, одначе примінити це до себе мало стараються. А як хочеш вчити другого, вилюй себе вперед! Бо чи до добра веде це ноторичне п'янство, де цілими літрами висмоктують цю огиду жидівську — шпиритаю? Чи це не сором, щоб шануючий себе чоловіка, коштав це прокляте пійло, ходив як риджик, з почервонілими очима, козака стругав? Чи справді немає в селі людини, яка вказала б на ці руйнуючі наслідки, які нищать всяку мораль, множать крадежі; не встоїться на обійстю ні колесо, ні друге господарське знаряддя, ці нічні випасування чужих конюшин, де шануючий себе „газда“ не стидается гнати свою шкапу з долшнього „кінце“ аж під глибітьку дорогу та ще пхається до громадської ради, ряд у селі заводити!

Як чужі зайди роблять вітер у селі, сіють легковірним половою в

очі, село з захопленням горнеться до такого лжепророка, любується його фарисейськими висловами, сіє ворожнечу між собою, ямку один під другим гребє, місто єднотитися, стати за здорову розбудову села!

Не треба показувати, які підприємчиві та життєздібні є синів'яне; на це вказують їхні „прогульки“ по всіх містах, місточках та риманівських ареші. Мабуть не допоможе кривий лог і ні сонце ні вода, бо така вже її врода!

О, синів'яне й свій власний громадський дім мають, сходяться в читальняний салі численно, але не на науку, тільки вимотуватися з різних терефенок та на раду, де краще „віприки ци цебулю прода-ти“.

Так дальше не сміє бути, бо на підмокліях ніколи не родиться хліб, цю гангрину, це застрашуюче п'янство треба викорінити, в цілости випалити цього рака, який точить село, випалити білим залізом!

В читальні читати книжки, часописи, стежити за здобутками науки, єднотитися до спільної зведеної праці над уздоровленням цих відносин, які зводять дотепер село на манівці. Добутий „пригендлюваний“ гріш присвятити на книжку дитині, місто пропити в „Собка — чи другого жиди — шпиритайчаного попка“.

До науки горнутися, бо без науки й на „каменах“ не буде хліба ні муки. В просвіті майбутність села!

Риманівський.

Концерт в честь М. Шашкевича в КОРОСНІ

Нераз приходиться почути такі байдужі слова: „Та що там гори!“ Тому всім, хто має таке хибне поняття про гірське населення, на доказ їхньої непоінформованости, подано отсі замітки про концерт в честь пробудителя галицьких українців о. Маркіяна Шашкевича. Свято це відбулося 17-го червня 1934 р. в Коросні, старанням кружка „Р.Ш.“ і читальні „Просвіта“.

В програму Свята входили хорова поодукції: „Вулиця“ Філарета Колесси, „Ой на горі василечки“, „Через балку“, „Щедрівка“ (Дзвони) та „Лірники“ Дм. Котка. Річевий реферат про творчість Маркіяна виголосив п. Глухий, відпоручник філії „Просвіти“ в Добромилі. Між виступами хору були деклямації: М. Шашкевича: „Лиха доля“ (В. Котинська), Воробкевича: „Мо-во рідна“, і Старицького: „До мо-

лоді" (Он. Юристовський). Концерт вийшов гарно. Спільний хор з Коросна і Стебника старанно підготував п. Куриwach з Коросна, що не мало труду вложив на вивчення сільського хору, досить трудних композицій. Найкраще відспівано „Ой на горі василечки“, „Через бал-

ку" та „Лірники". Як останню точку відспівали поважно, а при тім бадьоро гимн: „Вкраїно Мати". На закінчення Всч. о. А. Хархаліс як голова читальні і кружка „Р. Ш." подякував присутнім за прибуття на Свято, а хористам за труд і заохотив їх до дальшої витривалої праці.

Село Вислічок, повіт Сянік, гарно держиться

Наше село знаходиться поміж найбільш збаламученими селами Лемківщини, рзними комуністами та кацапськими недобитками, однак молодіж наща не спить. Ще в 1927 році заходом свідоміших селян, а зокрема о. А. Злупка засновано у нас кооперативу „Верховину", яка розвивається гарно.

Знову в році 1928 багато причинився для нашої молоді Ю. Тарнович, який заснував у нас Амадорський Кружок, котрий відіграв до сего часу 12 рі них вистав та гарно пописується; провадить цей кружок Петро Гоцко і Микола Похонський. З дсходів закуплено гарну бібліотеку, яка числить понад сто томів книжок.

В році 1930 założено у нас тов. „Луг", яке працює дуже гарно. Знов в 1931 р. засновано читальню „Прогрес", де вписалося понад 70 членів. Передплачуємо до читальні 3 часописи: „Новий Час", „Свобода" і „Наш Лемко" та журнал „Життя і Знання". Головою читальні вибрано о. В. Кункевича, пароха в Тарнавці, правда дуже то вже старенький о. парох, але не жаліє труду, хоч як прикра дорога з Тарнавки до Вислічка, приїздить часто до читальні, заохочує молодь до освітньої праці на нашій Лемківщині. Мушу згадати, що до читальні вписалося також багато членів і з доколичних сіл, як: зі Завоїв, Волтушової, Дошна, Тарнавки та Балутянки. Село Вислічок є одним в Ріманівщині, яке не має жадної інтелігенції, однак найгірше це, бо у нас немає народнього дому, котрий задумуємо в коротці побудувати.

П. Г.

Бажаємо Вам чесні Вислчане держатися дальше цієї правди, стріміти усіми силами до праці, бо тільки свідомість та чесне діло дадуть запоруку кращих днів нашій любій Лемківщині. Честь Вам відома Вислічанська Молоде! Будьте дальше приміром доколичним братам-лемкам!

Ми є певні, що незадовго напишете та запросите нас на посвячення Народнього Дому, бо ми вже мали доказ в 1928 р., що Ви

намічене доконаете. Щастя Боже в цій культурній праці.

Редакція
„Нашого Лемка".

Воробличани „Нашому Лемкові".

„Наш Лемку" любий,
„Наш Лемку" любий,
Газето наша,
Ти знай ксюдий,
Ти нам піддаша!
Тобі жичиме
З серця широго,
Што дем мислиме,
Повно шиткого...

А в першій мірі
Читачів дуже,
Штоб маси сірі —
Лем с Тобом друже!
Шли і бсролись
За люпшу долю...
Не гнес, то колись,
На своїм полю,

Свої загони
Будеме жати —
А сеси — нони
Мусят цофати...
Так то ся стане
„Наш Лемку" друже, —
Тя Воробчане
Здоровлят дуже!

ВОРОБЛИЧАНИ.

Щиро і сердечно дякуємо Вам любі брати Воробличане за так милі побажання; дай Боже всім нам кращу долю.
Редакція „Нашого Лемка".

Уживаймо лише
знаменитої
цикорії „Луна"
і здорової
підмінки „Пражінь"
КАВИ,

виробів української кооперативної фабрики
„Суспільний Промисл" у Львові

ПОСМІЙМЕСЯ КУСЬЦЬОК.

Тату, правда, що ти все знаєш...
— Ну...
Я хочу тебе щось спитати.
— Ну...
— На яку хворобу вмерло мертве море?

Приклад.

Учитель: Не все золото, що світить. Хто може мені дати якийсь приклад на цю приповідку.

— Ваші штани, пане професоре.

Між панами.

Кажуть, що твоя наречена має білі зуби, а золоте волосся.

— Ні, вона має золоті зуби, а біле волосся.

Між купцями.

— Знаєте, тепер такі тяжкі часи, що вже навіть ті, які ніколи не платили, це хочуть купувати.

Громадські шпихлірі

З часописів довідуємося, що в других сторонах, де живуть наші брати-українці, має б гато сіл свої власні збіжєві шпихлірі. В осені дає кожний господар добровільно по 2 кг. зерна з кожного морга орного поля. В той спосіб зібране зерно переховується в громадських шпихлірі.

На весні випозичають безпроцентово, біднішим дають позички, платні в осені збіжжям, рятують себе взаємно. Цей гарний звичай був безперечно й в наших українських Карпатах, наші батьки тямлять, ще сьогодні находимо по деяких дзвінницях старі величезні сипанці, сусіки, з перерайками, де давніше переховували громадське зерно.

Такий розумний спосіб переховування надвишки повинен повернути, не один скористає з підмоги в часі теперішньої скрути, зможе поратуватися в часі переднівку, який в багатьох разях неодному з нас дуже болоче дошкулює. Мусить щезнути зі села ворожнечана ненависть, бо тільки згода буде, а на нашій незгоді, міжусобицях — користають чужі, багатяться нашою кєрвавицею, а ми, приневолені мусимо дальше терібити пісний вівсяний ошипок. А так дальше не сміє бути!

Переписка Адміністрації.

Впр. о. А. З. Гладішів: на чю картотеку записати 1.80 зл., Ваша передплата заплачена по кінець року.

Вп. Гр. Кухта, Завадка: просимо вічливо спізнати приєднанім, чому ще не вислали передплати.

Вп. Г. Мерена з Полян прислав 3 липня зл. 5.—, а не пише, кому послав.

Вп. Ст. Дзюбінський з Вір.-м. — має заплачену передплату по кінець року, а чому звернув ч. 13.

Вп. о. Р. Гор. Ліщини: на подані адреси шлемо часопис, однак передплата ще не наспіла.

Вп. К. Пхір, Мшана, к. Льв. Передплата заплачена 5. III. по кінець року (3 зл.), — на яку ціль вписати 1.80 висл. 5. VII.

Чи ви знаєте, що палюнка й дуган — найгірші вороги вашого здоров'я! Коли вважаєте марнування народнього гроша злочином, засновуйте Кружки „Відродження", боріться з алькоголем і ніотиною, бо це найгірша отруя!

ЦІННИК ОГЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..